A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2008. december 22.*

A C-333/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour administrative d'appel de Lyon (Franciaország) a Bírósághoz 2007. július 17-én érkezett, 2007. július 12-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Société Régie Networks**

és

a **Direction de contrôle fiscal Rhône-Alpes Bourgogne**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans (előadó), K. Lenaerts, A. Ó Caoimh és J.-C. Bonichot tanácselnökök, K. Schiemann, P. Kūris, Juhász E., L. Bay Larsen és P. Lindh bírák,

* Az eljárás nyelve: francia.

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. április 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Société Régie Networks képviseletében B. Geneste és C. Medina ügyvédek,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues és B. Messmer, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében J.-P. Keppenne és B. Martenczuk, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. június 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Közösségek Bizottsága 1997. november 10-i határozatának érvényességére vonatkozik, amelyben a Bizottság nem emelt kifogást a helyi rádióállomások javát szolgáló támogatási programok módosításával szemben (az N 679/97. sz. állami támogatás – Franciaország) (a továbbiakban: vitatott határozat), és amelyről összefoglaló közlemény jelent meg az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában (*HL 1999. C 120., 2. o.).

2 E kérelmet a Régie Networks nevű, a francia jog hatálya alá tartozó társaság (a továbbiakban: Régie Networks) által benyújtott kereset alapján indult eljárás keretében terjesztették elő, amely a rádiós és televíziós műsorszórás útján sugárzott reklámokra kivetett adó jellegű járulék jogcímén a 2001. év tekintetében e társaság által megfizetett összeg visszatérítésére irányul.

Jogi háttér

3 Az 1989. január 17-i 89-25. sz. törvény (JORF 1989. január 18., 728. o.) 25. cikkével és az 1990. december 29-i 90-1170. sz. törvény (JORF 1990. december 30., 16439. o.) 27. cikkével módosított, a közlés szabadságáról szóló, 1986. szeptember 30-i 86-1067. sz. törvény (JORF 1986. október 1., 11755. o.) 80. cikke így rendelkezik:

„A rádiófrekvenciákon sugárzó olyan rádiós műsorszolgáltatók, amelyeknek az élő adásokban elhangzó márka- vagy szponzorált reklámokból származó kereskedelmi bevételei a teljes bevételüknek kevesebb, mint 20%-át teszik ki, az Államtanács rendeletében meghatározott szabályok szerint támogatásban részesülnek.

E támogatás finanszírozását a rádiós és televíziós műsorszórás útján sugárzott reklámokból származó bevételekre kivetett járulék biztosítja.

A rádiófrekvenciákon sugárzó rádiós műsorszolgáltatók által a társadalmi célú vagy közérdekű cselekvések támogatását szolgáló hirdetések sugárzásáért kapott ellenszolgáltatást a jelen cikk (1) bekezdésében meghatározott küszöbérték számítása során nem kell figyelembe venni.”

4 A rádiós műsorszolgáltatást segítő támogatási alap javára szolgáló adó jellegű járulék megállapításáról szóló, 1997. december 29-i 97-1263. sz. rendelet (JORF 1997. december 30., 19194. o.) 1. cikke szerint:

„1998. január 1-jétől kezdődően öt év időtartamra a rádiós és televíziós műsorszórás útján sugárzott reklámok vonatkozásában adó jellegű járulék [(a továbbiakban: reklámokra kivetett járulék)] bevezetésére kerül sor, amely az olyan rádiófrekvenciás rádiós műsorszóró szolgáltatásnyújtásra engedéllyel rendelkezőknek szánt támogatási alap finanszírozására szolgál, akiknek az élő adásokban elhangzó, márka- vagy szponzorált reklámokból származó kereskedelmi bevételei a teljes bevételük kevesebb, mint 20%-át teszik ki.

E járulék célja a rádiós műsorszolgáltatás támogatása.”

5 E rendelet 2. cikke így rendelkezik:

„A járulék alapját a hirdetők által hirdetéseik francia területen történő sugárzása fejében megfizetett, a megbízási díjon és a hozzáadottérték-adón kívüli összegek képezik.

A járulék fizetésére azok a személyek kötelesek, akik e reklámok sugárzását biztosítják.

A járuléknak a járulékfizetésre köteles személyek által negyedéves szinten elért bevételt fokozatosan terhelő mértékét a költségvetésért és a hírközlésért felelős miniszterek együttes rendelete állapítja meg, az alábbi korlátokat figyelembe véve:

[…]”

6 Az említett rendelet 3. cikkéből kiderül, hogy a reklámokra kivetett járulékból származó nettó bevételt a Rádiós Műsorszolgáltatást Támogató Alapnak (a továbbiakban: RMTA) utalják át, amely az Országos Audiovizuális Intézet könyvelésén belül nyitott külön számlát képez.

7 Ugyanezen rendelet 4. cikke akként rendelkezik, hogy az RMTA számára az adóhivatal e járulékot ugyanazon szabályok, biztosítékok és szankciók alapján állapítja meg, számítja fel és hajtja be, mint amelyek a hozzáadottérték-adó esetében alkalmazandók.

8 A 97-1263. sz. rendelet 7–20. cikkei az Országos Audiovizuális Intézet által folyósított és a reklámokra kivetett járulékból származó, az RMTA-nak átutalt nettó bevételből finanszírozott támogatások rendszerét szabályozzák.

9 E támogatásoknak az e rendelet 1. cikkében említett, rádiós műsorszóró szolgáltatásnyújtásra engedéllyel rendelkező személyek (a továbbiakban: helyi rádióállomások) a kedvezményezettjei.

10 A szóban forgó rendelet 7. cikke szerint a támogatásokat a rendelkezésre álló források keretein belül olyan bizottság ítéli oda, amelynek az összetételét és működését e rendelkezés, valamint ugyanezen rendelet 8–11. cikke szabályozza (a továbbiakban: RMTA bizottsága).

11 A 97-1263. sz. rendelet a támogatások három típusát vezeti be (a továbbiakban: rádiós műsorszolgáltatási célú támogatások).

12 Először is olyan létesítési célú támogatásról van szó, amelynek az odaítélési feltételeit e rendelet 12. és 13. cikke szabályozza. E támogatást, amelynek összege legfeljebb 100 000 FF, az újonnan engedélyezett helyi rádióállomásoknak ítélik oda, az általuk benyújtott dokumentáció alapján.

13 Létezik továbbá a felszerelési célú támogatás, amelynek részletes szabályait a szóban forgó rendelet 14. cikke tartalmazza. E támogatás, amelyet a helyi rádióállomásoknak ítélnek oda az általuk benyújtott dokumentáció alapján, a létesítési célú támogatás folyósítását követő öt éven belül nem nyújtható, valamint ötévenként csak egyszer ítélhető oda. A támogatás összege nem lehet magasabb a kapcsolódó létesítési célú támogatás összegének 50%-ánál, továbbá e támogatás is legfeljebb 100 000 FF lehet.

14 Végül adott a működési célú éves támogatás, amelynek az odaítélési feltételeit ugyanezen rendelet 16. és 17. cikke határozza meg.

15 A 97-1263. sz. rendelet 17. cikkének első bekezdése szerint:

„A működési célú támogatás összegét azon számítási táblázat alapján kell meghatározni, amelyet az [RMTA] bizottság állapít meg a vizsgált szolgáltatás rendes körülmények között történő működtetéséből származó, a reklámozási díjak levonása előtti bevételeket figyelembe véve. Az összeget nyilvánosságra kell hozni."

16 Ugyanezen cikk második bekezdése akként rendelkezik, hogy a fenti összeg 60%-kal növelhető, mégpedig a rádiós műsorszolgáltatási tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó gazdasági források skálájának bővítése érdekében tett erőfeszítésektől, a vizsgált szolgáltatás személyi állományának szakmai képzése érdekében vállaltaktól, az oktatás és a kultúra területén vállaltaktól, a programokat érintő közös kezdeményezésekben történő részvételtől, valamint a közvetlen környezetben való társadalmi kommunikáció és az integráció területén tett erőfeszítésektől függően.

17 Az alapügy esetében alkalmazandó 97-1263. sz. rendelettel bevezetett, rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program azokat a támogatási programokat követte, amelyeket 1983. január 1-jétől kezdődően különböző korábbi rendeletek vezettek be, először is két év kezdeti időtartamra, ezt követően pedig öt éves időtartamokra.

18 A 2003. év költségvetéséről szóló, 2002. december 30-i 2002-1575. sz. törvény (JORF 2002. december 31., 22025. o.) 47. cikkével bevezetett, az adózás általános szabályairól szóló törvény 302a. KD cikkében szabályozott rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program 2003. január 1-jétől kezdődően, határozatlan időtartamra azt a támogatási programot követte, amelyet a 97-1263. sz. rendelet vezetett be.

19 Ezt az új programot 2003. július 1-jétől kezdődően módosította a művészetek támogatásáról, az egyesületekről és az alapítványokról szóló, 2003. augusztus 1-jei 2003-709. sz. törvény (JORF 2003. augusztus 2., 13277. o.) 22. cikke.

20 Az adózás általános szabályairól szóló törvény e törvénnyel módosított 302a. KD cikkének (2) bekezdése szerint:

„A járulék alapját a hirdetők által hirdetéseik francia területen történő sugárzása fejében megfizetett, a megbízási díjon és a hozzáadottérték-adón kívüli összegek képezik.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A rádiós műsorszolgáltatási célú, egymást követő támogatási programokra vonatkozó bizottsági határozatok

21 A Bizottság az N 19/90. sz. támogatási intézkedésre vonatkozó, 1990. március 1-jei határozatával arról tájékoztatta a francia hatóságokat, hogy nem áll szándékában kifogást emelni azon rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program végrehajtása ellen, amelyet e hatóságok az EGK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése (később az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése, jelenleg az EK 88. cikk (3) bekezdése) alapján bejelentettek a Bizottságnak.

22 Ugyanez volt a tartalma az N 359/92. sz. támogatási intézkedésre vonatkozó, 1992. szeptember 16-i bizottsági határozatnak azzal a rendelettervezettel kapcsolatban, amely a Bizottság korábbi határozatának tárgyát képező rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program módosítására irányult, és amelyet a francia hatóságok az EGK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése alapján bejelentettek a Bizottságnak.

23 A Bizottság e második határozatban úgy ítélte meg, hogy többek között e támogatások kedvezményezettjeinek sajátosságaira figyelemmel (kisméretű és helybéli hallgatóközönséggel rendelkező állomásokról van szó) nem tűnik úgy, hogy a verseny és a tagállamok közötti kereskedelem oly mértékben érintett lenne, amely ellentétben áll a közös érdekkel, ebből következően pedig a támogatások tilalmától való eltérés alkalmazását igazolják az e támogatási program által előirányzott közérdekű célkitűzések.

24 Ezt követően a Bizottság a vitatott határozatban arról is tájékoztatta a francia hatóságokat, hogy nem áll szándékában kifogást emelni a korábban már elfogadott rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program módosítására irányuló azon

rendelettervezet ellen, amelyet e hatóságok az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése alapján bejelentettek a Bizottságnak, és amely az elfogadása után a 97-1263. sz. rendelet lett.

25 A Bizottság e határozatban úgy ítélte meg, hogy mivel a szóban forgó támogatásokhoz kapcsolódó költségvetési források nem emelkednek, továbbá e támogatások kedvezményezettjei helybéli hallgatóközönséggel rendelkező rádióállomások, a tagállamok közötti kereskedelem nem tűnik olyan mértékben érintettnek, amely ellentétben áll a közös érdekkel, ebből következően pedig a támogatások tilalmától való eltérés alkalmazását igazolják az e támogatási program által előirányzott közérdekű célkitűzések.

26 Végül, a Bizottság az NN 42/03. (ex N 725/02.) sz. támogatási intézkedésre vonatkozó, 2003. július 28-i határozatában nem emelt kifogást a fent említett három határozattal az egymást követő alkalmazási módjai tekintetében korábban már elfogadott rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program módosítására irányuló azon törvényjavaslat ellen, amelyet a francia hatóságok az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján bejelentettek a Bizottságnak. Azóta az így módosított támogatási program képezi a tárgyát az adózás általános szabályairól szóló, a 2003-709. sz. törvénnyel módosított törvény 302a. KD cikke (2) bekezdésének.

27 A Bizottság ez utóbbi határozatban kiemelte, hogy a szóban forgó támogatási program finanszírozását szolgáló, a reklámokra kivetett járulékot a reklámok közvetítői, nem pedig az egyedi hirdetők fizetik meg, akiknek a számláin e járulék egyébként meg sem jelenik.

28 A Bizottság azt is megállapította, hogy e járulék csak a francia területen letelepedett rádióállomásokat terheli, ebből következően pedig a külföldről francia területre irányuló reklámközvetítésre semmilyen teher nem vonatkozik.

29 A Bizottság továbbá figyelembe vette, hogy a fentihez képest fordított helyzetben lévő, vagyis a francia területen letelepedett és kizárólag külföldre sugárzó reklámközvetítőkre viszont vonatkozik az említett járulék, amely ezáltal összhangban áll a valamely támogatási program finanszírozását szolgáló adó jellegű járulékokra irányadó közösségi szabályokkal.

30 Ezenkívül a Bizottság többek között úgy ítélte meg, hogy mivel a szóban forgó támogatási program kedvezményezettjei kereskedelmi jellegűnek nem minősülő és tisztán helyi szintű rádióállomások, e támogatási program a helyi szintű médiumok sokszínűségének megőrzése révén általános érdekű célra irányul, a tagállamok közötti kereskedelem ebből származó érintettsége pedig csekély.

31 Következésképpen a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó támogatási program, amely a társadalmi célú rádiós műsorszolgáltatásra irányuló tevékenység fejlesztését segíti elő, és nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet a közös érdekkel ellentétes mértékben, az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjának értelmében a közös piaccal összeegyeztethető támogatást képez.

A jogvita alapját képező tényállás

32 A jogvita alapját képező, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett tényállás az alábbiak szerint foglalható össze:

33 A Régie Networks, amely az NRJ GROUP helyi szintű frekvenciáihoz kapcsolódó reklámidő értékesítésével foglalkozik, a reklámokra kivetett járulék címén a 2001. év tekintetében megfizetett 152 524 eurót.

34 Ezt követően a fenti összeg visszatérítését követelte a helyi adóhatóságtól. Mivel az adóhatóság a jogszabályban előírt határidőn belül nem határozott a kérelemről, amelyet ezáltal hallgatólagosan elutasított, a Régie Networks pert indított a tribunal administratif de Lyon (lyoni közigazgatási bíróság) előtt.

35 E bíróság a 2006. április 25-i ítéletével elutasította a Régie Networks keresetét. A Régie Networks ezért fellebbezéssel élt a cour administrative d'appel de Lyon (lyoni fellebbviteli közigazgatási bíróság) előtt.

36 A kérdést előterjesztő bíróság előtt a Régie Networks először is arra hivatkozott, hogy a vitatott határozat az indokolás elégtelensége miatt érvénytelen.

37 Egyrészt, e határozat nem indokolja meg, hogy a szóban forgó támogatási program valóban az EK-Szerződésben szabályozott eltérések valamely kategóriájába tartozik. Másrészt, a Bizottság a vitatott határozatban elmulasztotta megvizsgálni, hogy e program finanszírozási módja – vagyis a reklámokra kivetett járulék – összeegyeztethető-e a Szerződéssel, továbbá elmulasztotta az ezzel kapcsolatban végzett értékelésének kifejezett indokolását, jóllehet a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy e vizsgálat az adott támogatás [közös piaccal való] összeegyeztethetőségének értékelése szempontjából elengedhetetlen; a Régie Networks ezzel kapcsolatban a C-261/01. és C-262/01. sz., Van Calster és társai egyesített ügyekben 2003. október 21-én hozott ítéletre (EBHT 2003., I-12249. o.) hivatkozik.

38 A Régie Networks másodszor azt állította, hogy a vitatott határozat jogilag hibás. A reklámokra kivetett járulék összeegyeztethetetlen a közös piaccal abból az okból – amelyet egyébként a Bizottság a jelen ítélet 26–31. pontjában hivatkozott, 2003. július 28-i határozatában figyelembe vett –, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az importált termékeket és szolgáltatásokat mentesíteni kell minden olyan adó

jellegű járulék alól, amely olyan támogatási program finanszírozására szolgál, amelynek egyedüli kedvezményezettjei a nemzeti vállalkozások.

39 A Régie Networks harmadszor arra hivatkozott, hogy a vitatott határozat tévesen értékeli a tényeket, mivel a Bizottság a valós helyzettel ellentétben azt állapította meg, hogy a szóban forgó támogatási programhoz kapcsolódó költségvetési források nem emelkedtek.

40 A Régie Networks ebből azt a következtetést vonta le, hogy ha a vitatott határozatot a Bíróság érvénytelennek nyilvánítja, akkor az a támogatási program, amelynek a végrehajtását e határozat engedélyezte, eleve jogellenes, e jogellenességből pedig a támogatási program finanszírozásának jogellenessége is következik.

41 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a Régie Networks által előterjesztett három jogalap olyan komoly nehézségeket vet fel, amelyek kétségbe vonják a vitatott határozat érvényességét.

42 E körülmények között a cour d'appel administrative de Lyon az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„[Érvényes-e a vitatott határozat], tekintettel annak indokolására, továbbá az 1998-tól 2002-ig terjedő időszakra bevezetett rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program finanszírozásának a Szerződéssel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban

kialakított értékelésre, valamint a szóban forgó támogatási program költségvetési forrásai növekedésének hiányára alapított indokra[?]”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

43 A Bizottság úgy véli, hogy a Bíróság nem határozhat a kérdést előterjesztő bíróság által a vitatott határozat érvényességére vonatkozóan feltett kérdésről, mivel e kérdés nem függ össze az alapeljárás tárgyával, amely nem más, mint a reklámokra kivetett járulék jogszerűségének vizsgálata.

44 A Bizottság szerint e járulék nem tartozik a Szerződés állami támogatásokkal kapcsolatos rendelkezéseinek hatálya alá. Mivel ugyanis a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program keretében folyósított támogatások összege nem kapcsolódik az e támogatásokat finanszírozó járulékból származó bevételhez, amennyiben a támogatás összege meghatározásának alapjául szolgáló szempontok semmilyen módon nem függenek össze az e járulékból származó bevétellel, a járulék nem képezi e támogatási program szerves részét. A Bizottság ezzel kapcsolatban a C-266/04–C-270/04., C-276/04. és C-321/04–C-325/04. sz., Distribution Casino France és társai egyesített ügyekben 2005. október 27-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-9481. o.) 40. pontjára hivatkozik.

45 E kifogásnak nem lehet helyt adni.

46 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – a közösségi jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd ebben az értelemben a C-222/05–C-225/05. sz., Van der Weerd és társai egyesített ügyekben 2007. június 7-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4233. o.] 22. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

47 A Bíróság különösen akkor dönthet úgy, hogy nem határoz valamely közösségi jogi aktus érvényességére vonatkozó, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha nyilvánvalónak tűnik, hogy a közösségi jognak a nemzeti bíróság által kért értelmezése nem áll semmilyen összefüggésben az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával (lásd többek között a C-222/04. sz., Cassa di Risparmio di Firenze és társai ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-289. o.] 75. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

48 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának értékelése kapcsán elegendő megállapítani, hogy nem lehet eleve kizárni az összefüggést a Szerződés állami támogatásokkal kapcsolatos szabályainak alkalmazásával meghozott, vitatott határozat érvényességének vizsgálatára vonatkozó előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés, valamint az alapügy között, amelynek tárgya a Régie Networks arra irányuló kérelme, hogy a reklámokra kivetett járulék címén a 2001. év tekintetében általa megfizetett összegeket térítsék vissza neki, amelynek vizsgálatához szükséges e járulék jogszerűségének értékelése.

49 Korántsem nyilvánvaló ugyanis, hogy a szóban forgó járulék nem képezi szerves részét a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási programnak.

50 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálatának e szakaszában elegendő arra utalni, hogy látszólag épp a fentiek ellenkezője állapítható meg, mivel a szóban forgó nemzeti szabályozás kifejezetten akként rendelkezik, hogy a reklámokra kivetett járulékból származó bevétel az RMTA fedezettel való ellátására irányul, amely alap a szóban forgó támogatások finanszírozását szolgálja.

51 Márpedig ha első látásra megállapíthatónak tűnik, hogy hozzárendeltségi viszony áll fenn a szóban forgó járulék és azon támogatások között, amelyek finanszírozása céljából e járulékot bevezették, akkor nem zárható ki, hogy e járulék jogellenességéből a vitatott határozat esetleges érvénytelenségének megállapítása következhet, ami az e járulék címén megfizetett összegek visszatérítésének kötelezettségét eredményezheti.

52 E feltételek mellett nem tűnik úgy, de legalábbis nem nyilvánvaló, hogy a vitatott határozat érvényességének kért vizsgálata nincs semmilyen összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával.

53 A Bizottság azzal az indokkal is vitatja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságát, hogy a vitatott határozatot érvénytelennek nyilvánító esetleges előzetes döntésből nem következne szükségképpen, hogy a szóban forgó járulék jogellenes, és vissza kell téríteni.

54 A Bizottság a támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségének megállapítására vonatkozó kizárólagos hatáskörére tekintettel úgy véli, hogy a nemzeti bíróságnak csak abban az esetben kell elrendelnie a Bizottság által engedélyezett támogatás finanszírozására szolgáló járulék visszatérítését, ha a megállapított érvénytelenség olyan jellegű, hogy még újabb határozat keretében sem lehetne mást tenni, mint e támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítani.

55 E kifogást is el kell utasítani.

56 Kétségkívül igaz, hogy ha a Bizottság a vitatott határozatot érvénytelennek nyilvánító esetleges előzetes döntést követően újabb határozatot fogad el, ezen újabb határozat nem feltétlenül eredményezi azt, hogy a reklámokra kivetett járulékot jogellenesnek kell tekinteni, mivel az újabb határozat ismét lehet kedvező.

57 Önmagában e körülményből azonban nem következik, hogy a vitatott határozat érvényességének kért vizsgálata nyilvánvalóan nem áll semmilyen összefüggésben az alapügy tárgyával, ennek következtében pedig a Bíróság kétségbe vonhatná a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárás relevanciájára és szükségességére vonatkozó értékelését.

58 Épp ellenkezőleg, ha kiderülne, hogy a vitatott határozatot valóban érvénytelennek kell nyilvánítani, a Bíróság ilyen értelmű válasza teljes egészében hasznos és releváns lehetne az alapügy elbírálása szempontjából, mivel e válasz arra kötelezné a Bizottságot, hogy újra megvizsgálja az alapügyben szóban forgó támogatási programot.

59 Másfelől nem lehetne kizárni, különösen mivel a Régie Networks bizonyos kifogásai e támogatási program azon sajátosságaira vonatkoznak, amelyeket a Bizottság még nem vizsgált, és amelyek e programot a közös piaccal összeegyeztethetetlenné tennék, hogy a Bizottság az újabb vizsgálat alapján arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó támogatási programot valóban összeegyeztethetetlennek kell nyilvánítani a közös piaccal, ami – mint a jelen ítélet 51. pontjában már megállapítást nyert – a reklámokra kivetett járulék jogellenességét, ennek következtében pedig az e járulék címén megfizetett összegek visszatérítésének kötelezettségét eredményezné.

60 Következésképpen a Bizottság által előterjesztett kifogások nem döntötték meg az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek relevanciájával kapcsolatos vélelmet (analógia útján lásd többek között a fent hivatkozott Van der Weerd és társai ügyben hozott ítélet 22. és 23. pontját).

61 Mindezek alapján az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

A vitatott határozat érvényessége az indokolási kötelezettség alapján

62 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével – amennyiben az a vitatott határozat indokolását illetően vizsgálja e határozat érvényességét – azt kérdezi a Bíróságtól, hogy e határozatot az indokolás elégtelensége folytán érvénytelennek kell-e tekinteni, mivel egyrészt nem támasztja alá, hogy a szóban forgó támogatási program valóban az EK-Szerződés 92. cikkének (3) bekezdésében szabályozott eltérések valamely kategóriájába tartozik, másrészt pedig a Bizottság e határozatban elmulasztotta megvizsgálni, hogy e program finanszírozási módja – vagyis a reklámokra kivetett járulék – összeegyeztethető-e a Szerződéssel, továbbá elmulasztotta az ezzel kapcsolatban végzett értékelésének kifejezett indokolását.

63 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK-Szerződés 190. cikke (jelenleg EK 253. cikk) által megkövetelt indokolást az adott jogi aktus természetéhez kell igazítani, valamint világosan és kétértelműségtől mentesen kell megfogalmazni a jogi aktust kiadó intézmény érvelését, hogy az az érdekeltek számára a meghozott intézkedés indokait megismerhetővé, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálati jogkört gyakorolhatóvá tegye. Az indokolás követelményét az ügy körülményeire, így többek között a jogi aktus tartalmára, az előadott indokok jellegére és a címzettek,

illetve a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett más személyek magyarázathoz jutás iránti érdekére figyelemmel kell értékelni. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, mivel azt, hogy egy jogi aktus indokolása megfelel-e a Szerződés 190. cikkében felsorolt követelményeknek, nemcsak a szövege, hanem a háttere valamint az érintett témára vonatkozó jogszabályok összessége alapján kell megítélni (lásd többek között a C-390/06. sz. Nuova Agricast ügyben 2008. április 15-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2577. o.] 79. pontját, valamint a C-341/06. P. és C-342/06. P. sz., Chronopost és La Poste kontra UFEX és társai egyesített ügyekben 2008. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-4777. o.] 88. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

64 Ami először is a szóban forgó jogi aktus természetét illeti, a vitatott határozatot az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése által bevezetett, a támogatások előzetes vizsgálatára irányuló szakasz végén fogadták el, amelynek egyedüli célja annak lehetővé tétele a Bizottság számára, hogy kialakítsa elsődleges véleményét a szóban forgó támogatás teljes vagy részleges összeegyeztethetőségéről, anélkül hogy megindítaná az ugyanezen cikk (2) bekezdésében szabályozott hivatalos vizsgálati eljárást, amely arra szolgál, hogy a Bizottság számára lehetővé tegye azt, hogy teljes információt kapjon e támogatás összes adatára vonatkozóan (lásd ebben az értelemben többek között a fent hivatkozott Nuova Agricast ügyben hozott ítélet 57. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

65 Márpedig az ilyen határozatnak, amelyet rövid határidőn belül hoztak meg, csak azokat az indokokat kell tartalmaznia, amelyek alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy nem állnak fenn komoly nehézségek az érintett támogatás [közös piaccal való] összeegyeztethetőségének értékelésével összefüggésben (a C-225/91. sz., Matra kontra Bizottság ügyben 1993. június 15-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-3203. o.] 48. pontja).

66 Másodszor, a vitatott határozat hátterével kapcsolatban a jelen ítélet 21–23. pontjából is következik, hogy e határozat meghozatalára két másik, kedvező elbírálást tartalmazó olyan határozatot követően került sor, amelyek a rádiós műsorszolgáltatás javát szolgáló korábbi, azzal a támogatási programmal lényegében megegyező támogatási

programra vonatkoztak, amelyre a vitatott határozat is vonatkozik, és amely programokat a francia hatóságok előzetesen bejelentettek a Bizottságnak. A vitatott határozat egyébként kifejezetten hivatkozik annak a támogatási programnak a Bizottság általi vizsgálatára és jóváhagyására, amely az e határozat tárgyát képező támogatási programot időben megelőzi, és amelyet ez utóbbi támogatási programnak kellett felváltania.

67 E körülmény is azt igazolta, hogy a vitatott határozat indokolása tömör legyen.

68 Az e határozat ellen irányuló, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított konkrét kifogásokat a fenti pontosításokra tekintettel kell vizsgálni.

69 A szóban forgó határozat indokát az a megfontolás képezi, hogy „mivel a szóban forgó támogatásokhoz kapcsolódó költségvetési források nem emelkednek, továbbá e támogatások kedvezményezettjei helybéli hallgatóközönséggel rendelkező rádióállomások, a tagállamok közötti kereskedelem nem tűnik olyan mértékben érintettnek, amely ellentétben áll a közös érdekkel […], ebből következően pedig a támogatások tilalmától való eltérés alkalmazását igazolják az e támogatási program által előirányzott közérdekű célkitűzések”.

70 Jóllehet ez az indokolás kétségkívül tömör, mégis világosan és kétértelműségtől mentesen megfogalmazza azokat az indokokat, amelyek alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy nem állnak fenn komoly nehézségek a szóban forgó támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelésével összefüggésben. Az indokolásból ugyanis kiderül, hogy a Bizottság alapvetően arra az indokra alapította e következtetését, mely szerint e támogatási program a tagállamok közötti kereskedelmet láthatóan nem érinti olyan mértékben, amely ellentétben áll a közös érdekkel.

71 A jelen ítélet 63–65. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel ezt az indokolást – figyelembe véve az azt tartalmazó jogi aktus természetét és annak hátterét – a Szerződés 190. cikkében előírt indokolási kötelezettség szempontjából kielégítőnek kell tekinteni, mivel ezen indokolás megalapozottságának kérdése független e kötelezettségtől.

72 Jóllehet előnyösebb lett volna, ha a Bizottság a vitatott határozat indokolásában kifejezetten megjelöli, hogy az EK-Szerződés 92. cikkének (3) bekezdésében felsorolt eltérések kategóriái közül melyik az, amelyik a jelen ügyre vonatkozik, ezenkívül pedig leírja a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program finanszírozására szolgáló járulék jellemzőit – mint azt egyébként az utóbb meghozott, e támogatási program módosítására vonatkozó, 2003. július 23-i határozatában tette –, a vitatott határozat az EK 190. cikk alapján nem bírálható felül amiatt, hogy hiányzik az e kérdésekre vonatkozó konkrét indokolás.

73 Közelebbről azzal a kifogással kapcsolatban, mely szerint a vitatott határozat indokolása nem jelöli meg az EK-Szerződés 92. cikkének (3) bekezdésében szabályozott eltérések kategóriái közül azt, amelyik a szóban forgó támogatási programra vonatkozik, azokból a megállapításokból, melyek szerint „e támogatások kedvezményezettjei helybéli hallgatóközönséggel rendelkező rádióállomások”, és „a tagállamok közötti kereskedelem nem tűnik olyan mértékben érintettnek, amely ellentétben áll a közös érdekkel”, közvetetten következik, hogy az alkalmazott eltérés kategóriáját az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének c) pontja képezi, azon belül is különösen az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését – jelen esetben, mint azt egyébként a Bizottság a 2003. július 23-i határozatában kifejtette, a társadalmi célú rádiós műsorszolgáltatásra irányuló tevékenység fejlődését – előmozdító támogatás kategóriája.

74 Végül azzal kapcsolatban, hogy a vitatott határozat nem tartalmaz kifejezett indokolást arról, hogy a szóban forgó támogatási program finanszírozási módja, vagyis a reklámokra kivetett járulék összeegyeztethető-e a Szerződéssel, a Szerződés 190. cikkének megsértésére vonatkozó állításnak semmiképp nem lehet helyt adni, mert a Bizottság szerint erről a kérdésről nem kellett vizsgálatot lefolytatni, mivel e járulék nem képezte szerves részét a szóban forgó támogatási programnak.

75 Márpedig ezen állítás megalapozottsága az indokolási kötelezettségre vonatkozó kifogás vizsgálata keretében nem képezheti értékelés tárgyát. Ezért a Bíróság ezt az értékelést később, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés azon állítással kapcsolatos részére adott válasz keretében fogja elvégezni, mely szerint a vitatott határozat jogi hibát tartalmaz, amennyiben nem azt állapította meg, hogy a reklámokra kivetett járulék összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

76 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy az indokolási kötelezettséggel kapcsolatban a feltett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőket, amelyek érinthetik a vitatott határozat érvényességét.

A rádiós műsorszolgáltatási célú támogatásokhoz rendelt költségvetési források alakulásával kapcsolatban a tények értékelése során állítólag elkövetett tévedés

77 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével – amennyiben az a vitatott határozatban foglalt azon indokot illetően vizsgálja e határozat érvényességét, mely szerint a szóban forgó támogatási program finanszírozását szolgáló költségvetési források nem emelkedtek – azt kérdezi a Bíróságtól, hogy e határozatot érvénytelennek kell-e tekinteni amiatt, hogy annak indokolása, amennyiben megállapítja, hogy a szóban forgó támogatásokra vonatkozó költségvetési források nem emelkedtek, ténybeli hibát tartalmaz, mivel az említett források valójában emelkedtek.

78 Az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó, összetett gazdasági és társadalmi értékeléseket foglal magában. Ebben az összefüggésben a bírósági felülvizsgálat e mérlegelési jogkör tekintetében az eljárási és az indokolási szabályok betartásának vizsgálatára, valamint a megállapított tények tárgyi pontosságának, továbbá a jogban való tévedés, a tényekre vonatkozó nyilvánvaló értékelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére korlátozódik (lásd többek között a C-75/05. P.

és C-80/05. P. sz., Németország és társai kontra Kronofrance egyesített ügyekben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6619. o.] 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

79 Meg kell állapítani, hogy jelen esetben a Bizottság azon állítása, mely szerint a szóban forgó támogatásokhoz rendelt költségvetési források nem emelkedtek, a megfogalmazásának időpontjában olyan értékelést képezett, amely a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program jövőbeli hatásaira vonatkozott, mégpedig a reklámokra kivetett azon járulékból származó bevétel vonatkozásában, amelynek rendeltetése az e támogatások finanszírozását szolgáló RMTA fedezettel való ellátása volt.

80 Márpedig nincs jelentősége annak, ha utóbb kiderült, hogy az említett alaphoz rendelt források bizonyos mértékben emelkedtek.

81 Ugyanis az állami támogatással kapcsolatos határozat jogszerűségét – különösen ha az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálati szakasz végén elfogadott, a vitatott határozathoz hasonló olyan határozatról van szó, amely valamely támogatási programmal szemben nem emel kifogást – azon információk alapján kell megítélni, amelyek a határozat meghozatalakor a Bizottság rendelkezésére álltak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Nuova Agricast ügyben hozott ítélet 54. és 55. pontját).

82 Mivel a Bizottságnak a vitatott határozatban akkor kellett valamely támogatási program jövőbeli hatásait értékelnie, amikor e hatások még nem voltak pontosan előreláthatók, e határozatot csak abban az esetben lehetne felülbírálni azon értékelés miatt, mely szerint a szóban forgó támogatásokhoz rendelt költségvetési források nem emelkedtek, ha ez az értékelés nyilvánvalóan tévesnek bizonyulna azon adatokra tekintettel, amelyek e határozat meghozatalakor a Bizottság rendelkezésére álltak.

83 Márpedig, jóllehet igaz, hogy a televíziós reklámok vonatkozásában a 97-1263. sz. rendelet alapjául szolgáló rendelettervezet 2. cikke azon keretek növelését irányozta elő, amelyek között a járulék mértékét meg lehetett határozni, meg kell állapítani, hogy abban az időpontban, amikor a szóban forgó támogatási programot bejelentették a Bizottságnak, e járulék mértéke az említett tervezet 2. cikkének harmadik bekezdése értelmében még meghatározásra várt.

84 Ezenkívül nem vitatott, hogy ebben az időpontban a reklámok közvetítéséből származó, a reklámokra kivetett járulék alapjául szolgáló bevételek nagysága sem volt még ismert, vagyis csak előrejelzések tárgyát képezhette.

85 Tekintettel arra, hogy ilyen változó körülmények merültek fel, számos olyan bizonytalansági tényezőt alkotva, amelyeket a Bizottságnak értékelnie kellett, figyelembe véve többek között azokat a mérlegelési szempontokat, amelyeket a szóban forgó támogatási program bejelentése tartalmazott, valamint adott esetben a nemzeti hatóságok által közölt információkat, a Bíróság nem állapíthatja meg, hogy a szóban forgó tények értékelése során nyilvánvaló tévedés történt volna.

86 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a tények értékelése során állítólag elkövetett tévedés kapcsán a feltett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőket, amelyek érinthetik a vitatott határozat érvényességét.

A reklámokra kivetett járulék Szerződéssel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban állítólag elkövetett téves jogalkalmazás

87 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével – amennyiben az az 1998-tól 2002-ig terjedő időszakra bevezetett rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási program finanszírozásának a Szerződéssel való összeegyeztethetőségére vonatkozó értékeléssel kapcsolatban vizsgálja a vitatott határozat érvényességét – azt kérdezi a Bíróságtól, hogy e határozatot érvénytelennek kell-e nyilvánítani azon tény miatt, hogy a reklámokra kivetett járulék

összeegyeztethetetlen a közös piaccal, mivel azt a külföldről Franciaország területére közvetített rádiós és televíziós reklámok vonatkozásában is beszedik, miközben az e járulékból származó bevétel olyan támogatási programot finanszíroz, amelynek csak a Franciaországban letelepedett helyi rádióállomások lehetnek a kedvezményezettjei.

88 Jóllehet a Bizottság – mint azt a jelen ítélet 78. pontja is felidézi – az EK-Szerződés 92. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, e mérlegelési jogkörre bizonyos korlátozások vonatkoznak, amelyek tiszteletben tartásának ellenőrzése a közösségi bíróság feladata.

89 Így a Bíróság korábban megállapította, hogy valamely támogatás finanszírozási módja az egész finanszírozni kívánt támogatási rendszert a közös piaccal összeegyeztethetetlenné teheti. Ezért valamely támogatást nem lehet a finanszírozási módjának hatásaitól elkülönítve vizsgálni. Éppen ellenkezőleg, valamely támogatási intézkedés Bizottság általi vizsgálatának szükségszerűen figyelembe kell vennie a támogatás finanszírozási módját akkor, ha az az intézkedés szerves részét képezi (lásd ebben az értelemben többek között a fent hivatkozott Van Calster és társai ügyben hozott ítélet 49. pontját, valamint a C-345/02. sz., Pearle és társai ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7139. o.] 29. pontját).

90 A fenti esetben a támogatási intézkedésre vonatkozó, az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentésben ki kell térni a támogatási intézkedés finanszírozási módjára is annak érdekében, hogy a Bizottság teljes körű információk alapján végezhesse el a vizsgálatot. Ennek hiányában nem lenne kizárható, hogy a Bizottság olyan támogatási intézkedést nyilvánítson a közös piaccal összeegyeztethetőnek, amelynek kapcsán ez nem történhetett volna meg, ha az intézkedés finanszírozási módjáról tudomása lett volna (a fent hivatkozott Van Calster és társai ügyben hozott ítélet 50. pontja).

91 A tárgyaláson ugyanakkor a Bizottság azt állította, hogy abból az elvből kell kiindulni, mely szerint a valamely támogatási intézkedés finanszírozását szolgáló járulékot a tagállam csak akkor köteles bejelenteni, ebből következően pedig a Bizottság csak akkor köteles megvizsgálni, ha az érintett tagállam által elvégzendő első értékelés alapján versenyhelyzet áll fenn az e járulék megfizetésére köteles személyek és az érintett támogatások kedvezményezettjei között. Ha ilyen versenyhelyzet nem áll fenn, semmilyen közösségi érdek nem indokolja, hogy a tagállam bejelentse, a Bizottság pedig megvizsgálja a támogatási intézkedés finanszírozására szolgáló járulékot.

92 Ezt az álláspontot el kell utasítani.

93 Jóllehet az a kérdés, hogy a járulék megfizetésére köteles személyek és az e járulékból finanszírozott támogatások kedvezményezettjei között versenyhelyzet áll-e fenn, valóban jelentősnek bizonyulhat a Bizottság által az adott támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban végzett érdemi vizsgálat során, e kérdés azonban nem tehető a valamely támogatás bejelentésére vonatkozó, az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettség terjedelmét meghatározó kiegészítő szemponttá.

94 Az olyan járulék esetében, amely az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló támogatási program finanszírozási módját képezi, egyértelmű közösségi érdek áll fenn arra vonatkozóan, hogy a tagállam e támogatási programot az annak szerves részét képező finanszírozási módjával együtt jelentse be annak érdekében, hogy a Bizottságnak minden ahhoz szükséges adat a rendelkezésére álljon, hogy e támogatási intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét értékelje, amely értékelés a közösségi bíróság ellenőrzése mellett eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (lásd ebben az értelemben többek között a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6199. o.] 52. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

95 E kizárólagos hatáskör hatékonyságát veszélyeztetné ugyanis, ha annak gyakorlása az egyes tagállamok által azon kérdés kapcsán végzett előzetes és egyoldalú értékeléstől függene, hogy versenyhelyzet áll-e fenn a járulék megfizetésére köteles személyek és az e járulékból finanszírozott támogatások kedvezményezettjei között.

96 Ez még inkább így van abban az összefüggésben, amelybe az alapügy tárgyát képező támogatási program és járulék illeszkedik, mivel e program olyan támogatásokat érint, amelyeknek a kedvezményezettjei olyan piacon folytatják tevékenységüket, amely nem tekinthető nyilvánvalóan különálló piacnak ahhoz a piachoz képest, ahol az e járulék megfizetésére köteles személyek működnek.

97 Az említett kedvezményezettek és a járulékfizetésre köteles személyek közötti versenyhelyzet fennállásával kapcsolatos kérdésre adandó válasz számos esetben vitára adhat alkalmat, mint azt a jelen előzetes döntéshozatali eljárás során mind az írásbeli észrevételekben, mind pedig a tárgyaláson kifejtett álláspontok közötti eltérések is bizonyítják. E válasz ugyanis az érintett piacok alapos vizsgálatát igényli a támogatási intézkedés érdemi ellenőrzése keretében, amelyet kizárólag a Bizottság jogosult elvégezni, a közösségi bíróság ellenőrzése mellett.

98 El kell dönteni, hogy a Bizottság a reklámokra kivetett járulékot mindenképpen köteles lett volna-e figyelembe venni a szóban forgó támogatási program vizsgálata során azon tény miatt, hogy e járulék – tekintettel a jelen ítélet 89. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra – szerves részét képezi annak a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatási programnak, amelynek finanszírozására szolgál.

99 Ahhoz, hogy a járulék valamely támogatási intézkedés szerves részének minősüljön, a vonatkozó nemzeti szabályozás alapján kötelező hozzárendeltségi viszonynak kell fennállnia a járulék és a támogatás között abban az értelemben, hogy a járulékbevételt

szükségképpen a támogatás finanszírozására fordítják, és az közvetlenül befolyásolja ez utóbbi nagyságát, ebből következően annak megítélését is, hogy a támogatás összeegyeztethető-e a közös piaccal (lásd többek között a C-393/04. és C-41/05. sz. Air Liquide Industries Belgium egyesített ügyekben 2006. június 15-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-5293. o.] 46. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

100 Jelen esetben a 97-1263. sz. rendelet 3. és 6. cikkéből következik, hogy a reklámokra kivetett járulékból származó nettó bevétel az RMTA-t látja el fedezettel, amely alapból az RMTA bizottsága folyósítja a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatásokat. Az említett járulékot kifejezetten és kizárólagosan a szóban forgó támogatási intézkedések finanszírozása érdekében szedik be (analógia útján lásd a fent hivatkozott Van Calster és társai ügyben hozott ítélet 55. pontját).

101 Ez a reklámokra kivetett járulék és az abból finanszírozott támogatások között fennálló szoros kapcsolat másfelől egyértelműen következik mind „a rádiós műsorszolgáltatást segítő támogatási alap javára szolgáló adó jellegű járulék megállapításáról szóló” 97-1263. sz. rendelet címéből, mind pedig e rendelet két részének címéből, vagyis a rendelet szerkezetéből, amennyiben e részek „[Az RMTA] forrásai”, illetőleg „A támogatások odaítélése” címeket viselik.

102 Ezenkívül a reklámokra kivetett járulék alapvetően eltérő tulajdonságokkal rendelkezik azokhoz a járulékokhoz képest, amelyek a Bíróságnak a Bizottság által hivatkozott bizonyos ítéletei alapjául szolgáló ügyek tárgyát képező támogatási intézkedéseket finanszírozták, amely ítéletekben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a vonatkozó nemzeti szabályozás értelmében nem állt fenn kötelező hozzárendeltségi viszony az érintett járulék és támogatás között (a C-175/02. sz. Pape-ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-127. o.], valamint a fent hivatkozott Distribution Casino France és társai ügyben hozott ítélet).

103 Ezekben az ügyekben ugyanis e következtetés azon a megállapításon alapult, hogy a vonatkozó nemzeti szabályozás értelmében az érintett járulékból származó bevétel nem befolyásolta közvetlenül a támogatás mértékét.

104 Jelen esetben a reklámokra kivetett járulékból származó nettó bevétel kizárólagosan és szervesen a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatások finanszírozásához van rendelve, ezért közvetlenül befolyásolja annak mértékét. Jóllehet igaz, hogy e támogatásokat az RMTA bizottsága ítéli oda, nem vitatott, hogy e testületnek nincs hatásköre arra, hogy a rendelkezésre álló forrásokat az e támogatások folyósításától eltérő célokra fordítsa.

105 Így a 97-1263. sz. rendelet 7. cikke akként rendelkezik, hogy a támogatásokat a rendelkezésre álló források keretein belül az RMTA bizottsága ítéli oda. Ezenkívül nem vitatott, hogy az RMTA-nak a reklámokra kivetett járulékon kívüli egyéb forrásokból származó bevételei jelentéktelenek.

106 Jóllehet igaz, hogy a létesítési célú támogatást és a felszerelési célú támogatást sajátos vizsgálati szempontok szerint maximálják és számítják, az összegüket – amennyiben az a felső határértékek alatt van – alapvetően a reklámokra kivetett járulékból származó bevétel keretei között kell meghatározni.

107 Mindez egyébként a működési célú éves támogatás esetében még inkább nyilvánvaló, amely a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatások kétségkívül legfontosabb típusa, mivel például a 2003-ban folyósított összes támogatásnak önmagában 96%-át tette ki, mint azt a Régie Networks a tárgyaláson kifejtette, anélkül, hogy ezt bárki vitatta volna.

108 A 97-1263. sz. rendelet 17. cikke szerint ugyanis e támogatás összegét azon számítási táblázat alapján kell meghatározni, amelyet az RMTA bizottsága állapít meg a vizsgált szolgáltatás rendes körülmények között történő működtetéséből származó, a reklámozási díjak levonása előtti bevételeket figyelembe véve.

109 Márpedig a tárgyaláson a Régie Networks kifejtette – ismét anélkül, hogy ezt bárki vitatta volna –, hogy az említett számítási táblázatot az RMTA előző évben megállapított forrásai, a reklámokra kivetett járulékból származó bevételeknek a kezdeti költségvetésről szóló törvényben feltüntetett előirányzott összege, valamint a reklámpiac alakulására vonatkozó előrejelzések alapján állítják össze.

110 Végül, jóllehet a működési célú éves támogatásnak a 97-1263. sz. rendelet 17. cikkének második bekezdésében szabályozott lehetséges növelése legfeljebb 60% lehet, ezen növelés évenkénti meghatározása – e felső határ keretei között – szintén a rendelkezésre álló forrásoktól, lényegében tehát a reklámokra kivetett járulékból származó bevételektől vagy bevételi előirányzatoktól függ.

111 E feltételek mellett az e járulékból származó bevétel befolyásolja a folyósított rádiós műsorszolgáltatási célú támogatások mértékét. E támogatások nyújtása, valamint igen jelentős mértékben azok terjedelme ugyanis az említett járulékból származó bevételtől függ.

112 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a reklámokra kivetett járulék szerves részét képezi annak a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatásnak, amelynek finanszírozására szolgál.

113 Ebből következik, hogy a Bizottságnak az említett járulékot szükségképpen figyelembe kellett vennie a szóban forgó támogatási program vizsgálata során, jelen esetben – e program bejelentése folytán – a támogatások előzetes vizsgálatára irányuló, az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdésében szabályozott szakasz keretében.

114 Márpedig nem vitatott, hogy jóllehet a szóban forgó finanszírozási módot bejelentették a Bizottságnak – mivel ez képezte azon rendelettervezet I. címét, amely ezt követően a 97-1263. sz. rendelet lett –, a Bizottság azt nem vizsgálta meg abban az eljárásban, amelynek végén a vitatott határozatot elfogadta. A Bíróság előtt ugyanis a Bizottság azt állította, hogy ilyen vizsgálatot nem kellett elvégeznie, mivel a reklámokra kivetett járulék nem képezte szerves részét a rádiós műsorszolgáltatási célú támogatásoknak.

115 Másfelől hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság 2003. május 8-án kelt levelében az egyik rádiós műsorszolgáltatási célú módosított támogatási program finanszírozási módját – amely lényegében megegyezett az alapügy tárgyát képező, reklámokra kivetett járulékkal – kifogásolta, úgy ítélve meg, hogy e finanszírozási mód ellentétes a Bizottság

által rendszeresen alkalmazott, és a Bíróság által a 47/69. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1970. június 25-én hozott ítéletében (EBHT 1970., 487. o.) megerősített általános elvvel, mely szerint az importált termékeket vagy szolgáltatásokat mentesíteni kell minden olyan adó jellegű járulék alól, amely olyan támogatási program finanszírozására szolgál, amelynek egyedüli kedvezményezettjei a nemzeti vállalkozások. A Bizottság 2003. július 28-án kelt levelében csak az érintett támogatási terv akként történő módosítását követően nem emelt kifogást e támogatási programmal szemben, hogy az ahhoz kapcsolódó járulék a továbbiakban csak a francia területről közvetített reklámokat terhelje.

116 Mivel a Bizottság a szóban forgó támogatási programnak a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó szabályaival való összeegyeztethetőségének vizsgálata során nem vette figyelembe e támogatások finanszírozási módját, jóllehet e finanszírozási mód a program szerves részét képezte, e támogatási program közös piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálata szükségképpen hibás.

117 A fentiekből következik, hogy a vitatott határozatot ezen indok alapján érvénytelennek kell nyilvánítani.

118 A francia kormány azt kéri, hogy a Bíróság abban az esetben, ha a vitatott határozatot érvénytelennek nyilvánítaná, korlátozza az ítéletének időbeli hatályát, e korlátozás alól csak azoknak a vállalkozásoknak biztosítva kivételt, amelyek a reklámokra kivetett járulék beszedését illetően az ítélet meghozatala előtt keresetet indítottak, vagy igényüket ezzel egyenértékű módon érvényesítették.

119 A Bizottság ugyanebben az esetben azt kéri, hogy a Bíróság tartsa fenn a semmisnek nyilvánított határozat joghatásait annak érdekében, hogy sem a járulékok beszedését, sem pedig a támogatások odaítélését ne tegye kétségessé.

120 E kérelem alátámasztása érdekében többek között arra emlékeztetnek, hogy e támogatási programot ugyanúgy bejelentették, és a Bizottság ugyanúgy engedélyezte, mint az ezt megelőző programokat, továbbá hosszan elnyúló időszakon át alkalmazták. A francia kormány különösen úgy véli, hogy az érintett összegeknek az 1998-tól 2002-ig terjedő időszak vonatkozásában az RMTA-val és a helyi rádióállomásokkal történő visszatérítésének kötelezettsége azzal a kockázattal járna, hogy veszélyeztetné az említett alap és a rádióállomások költségvetését és magát a fennmaradását, valamint fenyegethetné a média sokszínűségét.

121 Ezzel kapcsolatban először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság abban az esetben, ha ezt a jogbiztonságon alapuló kényszerítő erejű megfontolások indokolják, az EK 231. cikk második bekezdése alapján – amely analógia útján alkalmazandó az EK 234. cikk szerinti azon előzetes döntéshozatali eljárásokban is, amelyek az Európai Közösség intézményei által elfogadott jogi aktusok érvényességének vizsgálatára irányulnak – mérlegelési jogkörrel rendelkezik arra, hogy minden egyedi esetben megjelölje az érintett jogi aktusnak azokat a joghatásait, amelyek továbbra is fennmaradnak (lásd ebben az értelemben többek között a C-228/99. sz. Silos-ügyben 2001. november 8-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-8401. o.] 35. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

122 A Bíróság a fenti ítélkezési gyakorlatnak megfelelően akkor élt azzal a lehetőséggel, hogy a valamely közösségi jogi rendelkezés érvénytelenségének megállapításából eredő joghatásokat időben korlátozza, ha a jogbiztonságon alapuló, az érintett ügyekben szerepet játszó valamennyi köz- és egyéni érdekhez kapcsolódó kényszerítő erejű

megfontolások megakadályozták, hogy a pénzösszegeknek az e rendelkezés alapján, az ítélet meghozatalát megelőző időszak vonatkozásában történt beszedését vagy kifizetését kétségbe lehessen vonni (lásd többek között a fent hivatkozott Silos-ügyben hozott ítélet 36. pontját).

123 Jelen esetben egyrészt meg kell állapítani, hogy a szóban forgó támogatási program öt évig volt alkalmazandó, az e program címén nyújtott támogatások száma pedig igen nagy, és jelentős számú gazdasági szereplőt érint. Másrészt a jogbiztonságon alapuló, úgy a francia kormány, mint a Bizottság által hivatkozott kényszerítő erejű megfontolások, nevezetesen pedig az a körülmény, hogy a szóban forgó támogatási programot bejelentették a Bizottságnak, valamint azt a határozatot, amellyel a Bizottság engedélyezte a programot, a közösségi bíróság előtt nem támadták meg, igazolhatják a vitatott határozat érvénytelenné nyilvánítása időbeli hatályának korlátozását.

124 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy amikor az EK 234. cikk alapján indított eljárás keretében a Bíróság megállapítja valamely közösségi hatóság által elfogadott aktus jogellenességét, határozata azzal a jogi következménnyel jár, hogy a Közösség hatáskörrel rendelkező intézményei kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket a megállapított jogsértés megszüntetése érdekében, mivel analógia útján ilyen esetben is alkalmazandó a megsemmisítést kimondó ítéletek kapcsán az EK 233. cikkben megállapított kötelezettség (lásd többek között a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6513. o.] 123. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

125 Végül, mint a jelen ítélet 94. pontja emlékeztet rá, a Szerződés értelmében a Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az állami támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségét értékelje, a közösségi bíróság ellenőrzése mellett.

126 Következésképpen a vitatott határozat érvénytelenségének megállapításából eredő joghatásokat a Bizottság újabb határozatának meghozataláig fel kell függeszteni annak érdekében, hogy a Bizottság számára lehetővé váljék a jelen ítéletben megállapított jogellenesség orvoslása. E joghatások a jelen ítélet kihirdetésétől számított két hónapot meg nem haladó időszakra kerülnek felfüggesztésre abban az esetben, ha a Bizottság akként határoz, hogy ezen újabb határozatot az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján hozza meg, valamint további ésszerű tartamú kiegészítő időszakra abban az esetben, ha a Bizottság akként határoz, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást.

127 A fentiek alapján ugyanakkor helyt kell adni a francia kormány azon kérelmének, hogy a jelen ítélet időbeli hatályának e korlátozása alól csak azok a vállalkozások képezzenek kivételt, amelyek a reklámokra kivetett járuléknak a 97-1263. sz. rendelet alapján való beszedését illetően a jelen ítélet kihirdetésének napja előtt keresetet indítottak, vagy igényüket ezzel egyenértékű módon érvényesítették.

128 Mindezek alapján a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a vitatott határozat érvénytelen. Az e határozat érvénytelenségének megállapításából eredő joghatásokat ugyanakkor fel kell függeszteni addig, amíg a Bizottság az EK 88. cikk alapján újabb határozatot hoz. E joghatások a jelen ítélet kihirdetésétől számított két hónapot meg nem haladó időszakra kerülnek felfüggesztésre abban az esetben, ha a Bizottság akként határoz, hogy ezen újabb határozatot az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján hozza meg, valamint további ésszerű tartamú kiegészítő időszakra abban az esetben, ha a Bizottság

akként határoz, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. A jelen ítélet időbeli hatályának e korlátozása alól csak azok a vállalkozások képeznek kivételt, amelyek a 97-1263. sz. rendelet 1. cikkében meghatározott, reklámokra kivetett járulék beszedését illetően a jelen ítélet kihirdetésének napja előtt keresetet indítottak, vagy igényüket ezzel egyenértékű módon érvényesítették.

A költségekről

129 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Közösségek Bizottsága 1997. november 10-i határozata, amelyben a Bizottság nem emelt kifogást a helyi rádióállomások javát szolgáló támogatási programok módosításával szemben (az N 679/97. sz. állami támogatás – Franciaország), érvénytelen.

Az Európai Közösségek Bizottsága 1997. november 10-i határozata érvénytelenségének megállapításából eredő joghatásokat fel kell függeszteni addig, amíg a Bizottság az EK 88. cikk alapján újabb határozatot hoz. E joghatások a jelen ítélet kihirdetésétől számított két hónapot meg nem haladó időszakra kerülnek felfüggesztésre abban az esetben, ha a Bizottság akként határoz, hogy ezen újabb határozatot az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján hozza meg, valamint további ésszerű tartamú kiegészítő időszakra abban az esetben, ha a Bizottság akként határoz, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. A jelen ítélet időbeli hatályának e korlátozása alól csak azok a vállalkozások képeznek kivételt, amelyek a rádiós műsorszolgáltatást segítő támogatási alap javára szolgáló adó jellegű járulék megállapításáról szóló, 1997. december 29-i 97-1263. sz. rendelet 1. cikkében meghatározott, a rádiós és televíziós műsorszórás útján sugárzott reklámokra kivetett adó jellegű járulék beszedését illetően a jelen ítélet kihirdetésének napja előtt keresetet indítottak, vagy igényüket ezzel egyenértékű módon érvényesítették.

Aláírások